

NOVEMBRA APSKATS:

- Ne viss ir zelts, kas spīd – esiet modri, svētku laikā iepērkoties internetā
- Latvijas Drošāka interneta centrs saņem „Platīna Peli” par labāko kiberdrošības iniciatīvu
- Saldus tehnikums realizē jauno kiberdrošības speciālistu apmācību
- Izglītojoša virtuālā spēle - #DigiSafe
- Iekšlietu ministrijas IT sistēmā konstatēta ļaunatūra
- Kiberstāsti

Attēli: Pixabay.com

📍 NE VISS IR ZELTS, KAS SPĪD – IEPĒRCIES INTERNETĀ APDOMĪGI

Tāpat kā citus gadus, arī šogad CERT.LV aicina Latvijas iedzīvotājus būt modriem un uzmanītiem, plānojot Ziemassvētku pirkumus internetā. Pirmssvētku un svētku periods ir ne vien labestības un dāsnuma laiks, bet diemžēl arī „ražas ievākšanas” laiks krāpniekiem un shēmotājiem, kuri kibertelpā kā lamatas nemanāmi izvietojusi savus krāpnieciskos interneta veikalus.

Lai labāk apjaustu situācijas nopietnību, piedāvājam iepazīties ar Lielbritānijas nacionālā pretkrāpšanās centra (Action Fraud), kas izskata ziņojumus par kibernetizētiem un krāpniecību internetā, publicēto statistiku. Viņu apkopotā informācija liecina, ka 2017.gadā, pirmssvētku un svētku periodā, no krāpniecības internetā cietuši vairāk kā 15 000 Lielbritānijas iedzīvotāju, kas kopumā zaudējuši vairāk kā 11 milj. britu sterliņa mārciņu. Procentuāli visbiežāk cilvēki uzķērušies uz kārdinošām atlaidēm jaunākajiem viedtālruniem.

VAIRĀK LASI: <https://cert.lv/lv/2018/12/ne-viss-ir-zelts-kas-spird-esiet-modri-svetku-laika-ieperkoties-internetā>

📍 LATVIJAS DROŠĀKA INTERNETA CENTRS SAŅEM „PLATĪNA PELI”

Foto: LIKTA.LV

Šogad, LIKTA 20 gadu jubilejas konferencē, jau divpadsmito reizi tika pasniegta balva "Platīna Pele". Balva tika pasniegta vairākās kategorijās "Uzņēmuma digitālā transformācija", "Valsts digitālā transformācija", "Mākslīgā intelekta risinājums – sabiedrībai un biznesam", "Labākais E-skolotājs" un kategorijā "Labākā kiberdrošības iniciatīva", kas nodrošina valsts pārvaldes un biznesa piedāvāto elektronisko pakalpojumu vai IKT sistēmu kiberdrošību, aizsardzību pret kiberuzbrukumiem, paaugstinātu izpratni un attiecīgu rīcību. Kategorijas partneris – Aizsardzības ministrija.

Šogad kategorijā "Labākā kiberdrošības iniciatīva" visaugstāko atzinību izpelnījās Latvijas Interneta asociācijas iniciatīva "Latvijas Drošāka interneta centrs", kas veic izglītošanas darbu interneta satura drošības jomā – par iespējamajiem riskiem un apdraudējumiem internetā.

Kategorijas finālisti:

- IT drošība profesionālajā izglītībā un apmācībā – pakalpojuma sniedzējs un **izstrādātājs PIKC „Rīgas Tehniskā koledža”;**
- Valsts policijas EK Iekšējās drošības fonda projekts "Valsts policijas kapacitātes stiprināšana ar augsto tehnoloģiju izdarīto noziedzīgo nodarījumu prevencijā un apkarošanā" – pakalpojumu sniedzējs un **izstrādātājs Valsts policija.**

AVOTS: <https://likta.lv/balvas-platina-pele-2018-sanemeji/>

📍 SALDUS TEHNIKUMS REALIZĒ KIBERDROŠĪBAS SPECIĀLISTU APMĀCĪBU

“Platīna Pele 2018” apbalvošanas ceremonijā Aizsardzības ministrija pasniedza apbalvojumu Saldus tehnikumam par jaunas vidējās profesionālās izglītības programmas “Civilā aizsardzība un drošība” realizēšanu.

Jaunā apmācības programma Saldus tehnikumā tika uzsākta šoruden, un tās mērķis ir sagatavot valsts aizsardzībai nepieciešamos kibernetikas speciālistus. Jaunās izglītības programmas saturu Saldus tehnikums izstrādājis sadarbībā ar Aizsardzības ministriju un Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem.

Papildus vispārīzglītojošajam mācību saturam jaunajā kibernetikas speciālistu apmācības programmā audzēkņi apgūst tādus profesionālās ievirzes priekšmetus kā radio sakaru teorija un sakaru jomas pamatapmācība, lai četru gadus ilgās programmas noslēgumā iegūtu kibernetikas speciālistam nepieciešamo kvalifikāciju.

Jauno kibernetikas speciālistu apmācības programmu **Saldus tehnikumā šobrīd apgūst 24 audzēkņi**, kas ir par 9 skolēniem vairāk, nekā plānots sākotnēji.

Paralēli jaunai apmācību programmai Saldus tehnikums Saldus novada vidusskolas vecuma jauniešiem piedāvā apmeklēt arī kibernetikas pulciņu.

Saldus tehnikums ir pirmā izglītības iestāde, kas realizē Aizsardzības ministrijas un Nacionālo bruņoto spēku izstrādāto kibernetikas speciālistu apmācību programmu.

📍 IZGLĪTOJOŠĀ VIRTUĀLĀ SPĒLE - #DIGISAFE

“Izspēlē un pārliecinies, cik #DigiSafe esi Tu!” – ar šādu aicinājumu Eiropas Komisijas pārstāvniecība Latvijā aicina ikvienu savā mobilajā iekārtā pārliecināties, cik zinoši esam. Mobilās spēles dalībniekiem tiek piedāvātas 13 dažādas kartītes, kur katrā ir kāds aķīgs uzdevums, un atrisinājums slēpjas cilvēka spējā koncentrēties un pievērst uzmanību detaļām. Svarīgi, ka katram uzdevumam tiek sniegti padomi, kā rīkoties konkrētajā situācijā un atpazīt krāpniecību, tāpat papildus tiek parādīts reāls

gadījums no dzīves, kur tīšas vai netīšas darbības tiek atmaskotas.

SPĒLE TAPUSI SADARBĪBĀ AR CERT.LV, UN TĀS MOBILĀ VERSIJA PIEEJAMA ŠEIT: <https://www.digisafe.lv>

📍 STATISTIKA: KĀDA IR LIETOTO DOMĒNA VĀRDU DROŠĪBA?

Pēc <https://www.hardenize.com> pētījuma datiem no pasaulē TOP 500 vairāk lietotajiem domēna vārdiem ar drošu konfigurāciju ir:

11%

no šiem 500 domēna vārdiem ir DNSSEC parakstīti.

9%

Latvijā no visu .LV Reģistratūru* pārvaldībā esošo domēnu vārdu skaita ir DNSSEC parakstīti.

*DNSSEC (Domain Name System Security Extension) ir domēna vārdu sistēmas drošības paplašinājums, kas nodrošina DNS datu autentifikāciju un ļauj pārliecināties, ka DNS atbildes saturs nav mainīts. Latvijā .lv domēna vārda parakstīšanu ar DNSSEC veic NIC (.lv reģistra uzturētājs) sadarbības partneri - .lv Reģistratūras.

📍 DECEMBRA OUCH!

IKMĒNEŠA INFORMĀCIJAS DROŠĪBAS BIĻETENS IKVIENAM

Biļetena tēma: Jā, jūs esat mērķis

Cilvēki bieži uzskata, ka viņi nav kibernetizācijas potenciālie upuri, ka viņi, viņu sistēmas vai konti nav tik vērtīgi. Taču tā nav patiesība. Ja jūs lietojat informācijas tehnoloģijas vai nu darbā, vai mājās, jūs noteikti esat interesanti kibernetizācijai. Bet jums ir laimējies – jums ir labākā iespējamā aizsardzība pret uzbrukumiem – jūs paši.

Pilna raksta versija pieejama: <https://cert.lv/uploads/ieteikumi/201812-OUCH-December-Latvian.pdf>

📍 KIBERLAIKAPSTĀKĻI

				
PAKALPOJUMA PIEEJAMĪBA	LIETU INTERNETS	DATU NOPLŪDE	ĻAUNATŪRA UN IEVAINOJAMĪBAS	KRĀPŠANA
Būtiski incidenti netika reģistrēti	Būtiski incidenti netika reģistrēti	Būtiski incidenti netika reģistrēti	Iespējams ar Krieviju saistīta ļaunatūra Iekšlietu ministrijas sistēmās	Google Chrome Samsung viltus loterija

📍 KIBERSTĀSTI

Novembra sākumā tika saņemts ziņojums no kāda Latvijas uzņēmuma, kurš konstatējis, ka sociālajā tīklā *Instagram* izveidots minētā uzņēmuma viltus profils. Šajā profilā tikusi publicēta nepatiesa un reputāciju graujoša informācija par uzņēmumu un tā darbību. CERT.LV ieteica uzņēmumam ziņot *Instagram*, un informēt viņus par viltvārdi, kā arī zaudējumu gadījumā vērsties policijā ar iesniegumu par neslavas celšanu.

• • •

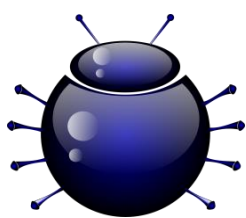
Tika saņemts ziņojums no kāda interneta lietotāja, ka, apmeklējot kādu Latvijā reģistrētu un populāru interneta vietni, Google Chrome brīdina par to, ka vietne nav droša. Agrāk šāds paziņojums neesot bijis. CERT.LV konstatēja, ka pie vainas ir RapidSSL

sertifikāts, tāpēc sazinājās ar vietnes īpašniekiem un ieteica nomainīt SSL sertifikātu. Nomainīta tika veikta.

• • •

Mēneša laikā tika saņemti vairāki ziņojumi no *Google Chrome* lietotājiem par aizdomīgu loteriju it kā *Safari* vārdā, kurā iespējams laimēt jaunu Samsung telefonu. Lai saņemtu telefonu, lietotājam jāpiedalās anonīmā aptaujā / jāsamaksā 1\$. Šķietamu ticamības efektu rada gan tas, ka loterija ir latviešu valodā, gan arī citu viltus laimētāju sniegtie pozitīvie komentāri. CERT.LV brīdina, ka minētā loterija patiesībā ir tikai pikšķerēšanas mēģinājums ar mērķi izgūt sensitīvus lietotāju datus. Tādēļ, pamanot šo loteriju, lūgums nekādā gadījumā nedalīties ar savu personīgo informāciju.

📍 IEKŠLIETU MINISTRIJAS IT SISTĒMĀ KONSTATĒTA ĻAUNATŪRA

Š.g. 25. novembrī Latvijas Televīzijas raidījumā „de facto” bija skatāms sižets par ļaunatūru, kas iespējams saistīta ar Krievijas hakeriem, un kas tikusi konstatēta Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijas IT sistēmās. Ļaunatūru 2015. gadā atklāja CERT.LV un, veicot tehnisko parametru analīzi, secināja, ka tie sakrīt ar Krievijas Federācijas drošības dienestu radītām programmatūrām.

Pilnu raidījuma sižetu iespējams noskatīties šeit: <https://ltv.lsm.lv/lv/raksts/25.11.2018-iekšlietu-it-tikla-atrod-spiegu-virusu-izcelsme-licina-par-krie.id144979/>

ADRESE: RAIŅA BULVĀRIS 29, RĪGA, LV-1459, LATVIJA;

TELEFONS: +371 67085888;

E-PASTS: ZIŅOT PAR INCIDENTU: CERT@CERT.LV / SABIEDRISKĀS ATTIECĪBAS: PRESE@CERT.LV

VIETNE: WWW.CERT.LV

